

Brugge Foundation: zorg om bedreigd erfgoed in Brugge

Een nieuwe toekomst voor de Godelieveabdij in de Boeveriestraat

Vanaf 1626 vonden de zusters benedictinessen van Sint-Godelieveabdij uit Gistel een veilig onderkomen in een nieuw uitgebouwd klooster in de Boeveriestraat. Eind 2013 hield de religieuze functie op te bestaan en ging de deur van de abdij dicht. De vzw Camino nam het complex over in de hoop er een nieuwe religieus geïnspireerde bestemming aan te geven. Het stadsbestuur en vzw Camino zijn in februari jl. tot een overeenkomst gekomen om de voormalige abdij voor vijftig jaar in erfpacht te nemen en er een nieuwe waardevolle bestemming aan te geven. Daaraan wil Brugge Foundation actief meewerken. Deze Stichting neemt de fondsenwerving op zich om nieuwe en toekomstgerichte functies in de gebouwen en de tuinen onder te brengen.

Historisch overzicht

Omdat godsdienstmoeilijkheden in de laatste decennia van de 16de eeuw het Vlaamse platteland onveilig maakten, vestigden verschillende kloostergemeenschappen zich zowat overal binnen veilige stadsmuren. De benedictinessen van Gistel zochten in 1586 hun toevlucht in Brugge en vestigden zich na een lange zoektocht definitief in de Boeveriestraat in 1626. Uit financiële noodzaak is het klooster in het begin kleinschalig, maar het breidt zich langzaam uit, dankzij schenkingen en bijkomende aankopen. Het eigendom beslaat dertien percelen in de Zestendelen van Onze-Lieve-Vrouw (de nrs. 303 t.e.m. 315) met daarachter een groot huis en een erf met een poort. Het grenst aan het gasthuis van Sint-Juliaans aan de zuidkant, een waterloop aan de oostkant en liep tot aan het godshuis Van Peenen in de Gloribusstraat. De Sint-Godelieveabdij is een uitzonderlijk goed bewaard kloostercomplex in West-Brugge en

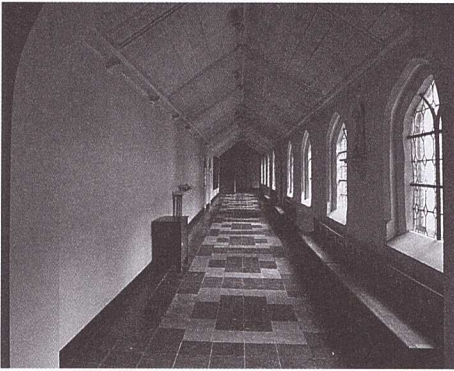

Keuken van de abdij volledig betegeld met 18de-eeuwse tegels met afbeeldingen van kinderspelen.

werd op 16 december 1991 grotendeels als monument beschermd. De gebouwen dateren uit de 17de, 19de en 20ste eeuw. In de tuin is tegen de muur met het Koning Albertpark nog een kleine 16de-eeuwse boerderij bewaard. De Sint-Godelieveabdij heeft haar historisch gegroeide aanleg behouden. De kern van de abdij is van de 17de eeuw: de kerk met het zusterkoor dateert van 1629, het ingangsbouwwerk van 1633, de hele zuidvleugel werd rond 1642 gebouwd. Het hele complex heeft een uitzonderlijke bouwhistorische en cultuurhistorische waarde.

De zuidvleugel bevat de betegelde keuken, de spiltrap, de refter met het renaissancestijl tochtportaal, de kamer van de abdis, het „cluyseken der engelen”, de zuidelijke pandgang; alles is volledig onderkelderd. Boven vinden we het dormitorium met uitzonderlijk waardevolle kloostercellen en het intact bewaarde, unieke eikenhouten gebint. De bouwgeschiedenis van de Sint-Godelieveabdij is in 1984 gepubliceerd n.a.v. 900ste verjaardag van

de heiligverklaring van Godelieve. Haaks op het ingangsbouwwerk werd op het einde van de 19de eeuw (1877-1885) een noordvleugel met pandgang bijgebouwd, en in het begin van de 20ste eeuw (1926) aan de zuidkant een bijkomende keuken en washuis. In 1953 ten slotte ontwierp architect Arthur Degeyter een oostelijke vleugel met een nieuwe leeszaal en recreatiezaal. Boeveriestraat 47, rechts van de kerk, is een oorspronkelijk deel van het abdijcomplex en wordt in de 16de eeuw gedateerd. Deze vleugel werd tot voor een tiental jaren gebruikt als ‘home Sint-Godelieve’ en huisvestte studentinnen van het Sint-Andreasinstituut. Ook Boeveriestraat 49, een kleine 16de-eeuwse woning, behoort tot het klooster. Van hieruit bereikt men een herbouwd schuurtje in de tuin dat vandaag ingericht is als religieuze ruimte en vergaderruimte voor een actieve Taizégroep. Een tudorboogpoort tussen Boeveriestraat 47 en 49 geeft toegang tot de voormalige boerderij en de boomgaard. Aan de noordkant van het klooster liggen de voormalige moes- en kruidentuin. De tuilmuren dateren uit verschillende

17de-eeuwse pandgang van de Godelieveabdij.

bouwfases. De tuinmuur uit 1650 werd in 1838 met de aanleg van de spoorweg aanzienlijk verhoogd. Er zijn nog sporen van vroegere uitgangen zichtbaar aan de parkzijde. De kloostertuinen zijn nu 8.108 m² groot. De bebouwde oppervlakte bedraagt ongeveer 3.420 m². Het hele domein is groter dan 1 ha.

Vijftig jaar in erfacht

De benedictinessen van de Sint-Godelieveabdij verlieten eind 2013 hun abdij. De abdij werd toen overgenomen door de vzw Camino Brugge (CongregAtionele Middelen In Nieuwe Omstandigheden), een initiatief van diocesane congregaties van religieuzen. In ruil nam de vzw het levensonderhoud van deze religieuzen en de zorg voor het beheer van hun patrimonium op zich. Aangezien na een zoektocht van ruim twee jaar geen nieuwe religieuze invulling voor de plaats werd gevonden, nam de vzw Camino contact op met de stad Brugge voor een mogelijke herbestemming voor de abdij. De stad neemt om die reden de Sint-Godelieveabdij voor de komende vijftig jaar in erfacht. Het stadsbestuur ziet in deze overeenkomst een kans om aan een belangrijk historisch en monumentaal domein met prachtige tuinen nieuwe toekomstgerichte functies te geven en ze bovendien gedeeltelijk open te stellen voor het publiek. Voor de verdere realisatie wil ze in de toekomst een beroep doen op de Brugge Foundation.

Brugge Foundation

Op 23 november 2015 werd de Brugge Foundation opgericht door

een aantal gedreven particulieren met een passie voor Brugge: ikzélf was meer dan dertig jaar actief op de dienst Monumentenzorg van de stad Brugge, maar ik word bijgestaan door mensen als Johan Debyser, gewezen kabinetschef van twee West-Vlaamse gouverneurs, Veronique de Limburg Stirum, beheerder van het Adornesdomein en de Jeruzalemkerk, Ann Lambert, kunsthistorica met financiële expertise, Dirk Vercoutter, stadsgids en gewezen directeur van de Nationale Loterij, Nico Blontrock, radiomaker en Bruggeling pur sang en Wim Lybaert, Brugse tv-maker met groene vingers.

Brugge Foundation wil vrijkomend waardevol onroerend erfgoed en open ruimte, die niet evident herbestembaar zijn en daardoor in onbruik of verval dreigen te raken, beheren en op een hedendaagse en degelijke wijze een nieuwe toekomst geven. Hierbij ligt de nadruk steeds op respect voor het karakter van het domein, en op bestemmingen die maatschappelijk verrijkend en verantwoord zijn. De raad van bestuur bestaat dus uit zeven mensen met een zeer verschillende achtergronden. Precies door die diverse achtergronden kijken we allemaal vanuit een andere invalshoek naar de stad en haar erfgoed. Wat ons bindt, is de liefde voor de stad en het besef dat Brugge straks historische kansen krijgt. In de komende jaren zullen andere grote panden leeg komen te staan. De oorspronkelijke bestemming ervan is verschillend. De reden waarom ze leeg komen te staan is dat ook. Liever dan gelaten te wachten op wat komt, denken wij dat het actief werken aan

de herbestemming fantastische kansen biedt. Brugge Foundation kijkt dan ook met veel interesse uit naar een creatieve en actieve samenwerking met iedereen die het onroerend erfgoed van onze stad een nieuw leven gunt. Vanzelfsprekend zoekt Brugge Foundation voortdurend fondsen. De stad Brugge was bereid de opstartfase van de stichting te ondersteunen. Het is wel de uitdrukkelijke bedoeling om zo snel mogelijk zelfvoorzienend te zijn. En om dat te bereiken zal Brugge Foundation alternatieve, vernieuwende wegen bewandelen. Brugge Foundation wil zich graag heel uitdrukkelijk richten op 'friendraising' in plaats van de traditionele fundraising. Er wordt actief gezocht naar filantropen en mecenasen met een hart voor Brugge, die mee willen investeren in herbestemming van erfgoed met een duidelijke maatschappelijke meerwaarde. Brugge Foundation zal ook in het buitenland filantropen actief aanspreken: Brugge-liefhebbers overseas zullen we overtuigen dat maatschappelijk verantwoord herbestemmen ook een internationale opdracht is waaraan ze persoonlijk kunnen bijdragen.

De Godelieveabdij in de Boeveriestraat is voor Brugge Foundation een gidsproject. Wij zijn er vast van overtuigd dat alle elementen er zijn om het prachtige geheel een betekenisvolle toekomst te geven. Deze plek was eeuwenlang bijzonder. Een huis van en voor vrouwen. Een stilteplek ook. Brugge Foundation wil dat de nieuwe bestemming in de lijn ligt van de eigenheid en de ziel van de voormalige abdij. De 'geest van de plek' is daarvoor een ideale inspiratiebron. Brugge Foundation wil alles in het werk stellen om hiervoor fondsen te verzamelen. Ook u kunt Brugge Foundation steunen, zelfs op verschillende manieren. U kunt een gift storten via onze website of rechtstreeks op rek. BE59 5230 8078 6426. U kunt ook aan Brugge Foundation denken via een gift in uw testament. Of misschien wilt u zich als vrijwilliger bij ons aansluiten? U vindt alle informatie op onze website www.bruggefoundation.be.

Kamer van de abdis in de 17de-eeuwse zuid-vleugel.

◆ Ingrid Leye,
voorzitter Brugge Foundation